

# Mezinárodní srovnávací výzkum mentoringu v programu Big Brothers Big Sisters/Pět P v Irsku a v České Republice

## Kontext výzkumu

Po více než století vytvářejí mentoringové programy pro děti a dospívající dvojice mezi dospělými mentory a dospívajícími, kteří potřebují nebo chtějí využít podporu odpovědné a pečující dospělé osoby v jejich životě. Mentori dobrovolně věnují svůj čas, aby dětem a dospívajícím poskytli osobní a sociální oporu v průběhu jejich dospívání. Pravděpodobně nejnámější celosvětové mentoringové hnutí má název 'Big Brothers Big Sisters'. Tato iniciativa byla založena v roce 1904 Ernestem K. Coulterem, soudcem u soudu pro mladistvé v USA, který se rozhodl pomoci dětem, jež před tímto soudem stanuli. Jeho posláním bylo pomoci rozvinout plný potenciál těchto ohrožených mladých lidí, a to prostřednictvím profesionálně vedeného individuálního mentorského vztahu - s měřitelnými výsledky. Výzkumná praxe je pro efektivní vedení tohoto programu dodnes zásadní. Současná studie vychází ze znalostí o výsledcích výzkumu na téma pomáhajícího chování dobrovolníků, a přispívá novými poznatky dobré praxi mentoringu.

## Autorka



Mgr. Tereza Brumovská, MSc.  
National University of Ireland,  
Galway

Mgr. Tereza Brumovská, MSc. je doktorandka v UNESCO Child and Family Research Centre při National University of Ireland, Galway. Její doktorandská výzkumná studie porovnává formální mentorské vztahy pro ohrožené děti a dospívající, a jejich "pomáhající procesy". Tereza má zkušenosti z praxe v oblasti sociální práce, práce s dětmi a dospívajícími a komunitní práce a dobrovolnictví v Irsku, Švédsku, Španělsku, Skotsku a v její rodné České republice. Její magisterská práce byla ohodnocena a publikována jako výzkumná studie na téma formálních mentorských vztahů pro děti a mládež.

Email: [t.brumska1@nuigalway.ie](mailto:t.brumska1@nuigalway.ie)

[www.childandfamilyresearch.ie/tereza-brumovsk](http://www.childandfamilyresearch.ie/tereza-brumovsk)

# Mezinárodní srovnávací výzkum mentoringu v program Big Brothers Big Sisters/Pět P v Irsku a v České Republice

## Výzkumné otázky a metodologie výzkumu

Výzkumná studie odpovídá na otázku: "Ovlivňuje motivace mentora jeho mentorský styl, vývoj vztahu s dítětem a vnímané přínosy mentorských vztahů během jednoho roku jejich trvání a jak?"

Součástí výzkumné studie byly tři kola hloubkových polostrukturovaných rozhovorů s koordinátory programu, s mentory, s dětmi a s rodiči během jednoho roku jejich účasti v programu BBBS/Pět P v České republice. Respondenti výzkumu vyprávěli o jejich motivaci, zkušenostech s programem a s mentorským vztahem, o jejich pocitech spokojenosti a o individuálních vnímaných přínosech mentoringu. Rozhovory také zachytily změny ve vývoji a charakteru vztahů v průběhu jednoho roku jejich trvání.

## Předběžné výsledky výzkumu

- 1) Analýza výzkumu se nejprve zaměřila na studium typu motivace mentorů na začátku vztahu a na to, zda typ motivace ovlivňuje mentorův styl vytváření vztahu s dítětem. Studie zjistila, že faktor motivace je významnou proměnnou, která má vliv na dynamiku a vývoj vztahu, a na vnímané přínosy mentoringu pro jeho účastníky. Typ motivace mentora (podle teorie sebeurčení, Ryan, Deci, 1985) je proto proměnnou, která ovlivňuje charakter a kvalitu vztahu. Motivace mentora na počátku vztahu v neposlední řadě předpovídá mentorův styl vytváření vztahu s dítětem a následně charakter a kvalitu mentorského vztahu. Studie popisuje další detaily tohoto zjištění.
- 2) Analýza dat se dále zaměřila na typologii stylů mentorů, a na charakter a dynamiku vztahů, které jednotlivé styly vytvářejí. Studie zjistila, že na základě teorie sebeurčení (Ryan, Deci, 1985), teorie vazby a výzkumu vazby v pomáhajících vztazích (Bowby, 1975, Kunce Shaver, 1994) lze mentorské styly rozdělit 1) na styl kontrolující (controlling style) a 2) na styl podporující autonomii dítěte (autonomy supportive style). Na základě výsledků analýzy dat lze styly mentorů dále klasifikovat na typy mentorských vztahů podle stylu mentora a typu vazby, kterou vytváří 1) Vztah se stylem podporujícím autonomii dítěte a s bezpečnou vazbou (Secure attachment), 2) Vztah s kontrolujícím stylem a nejistou vazbou vyhybavou (Fearful – Avoidant), 3) Vztah s kontrolujícím stylem a nejistou vazbou úzkostně ambivalentní (Anxious – Preoccupied), 4) Vztah s kontrolujícím stylem a vazbou dezorganizovanou (Dismissive-Avoidant). Tyto typy mentorských vztahů s jejich charakterem, dynamikou a s jejich vnímanými přínosy a dilematy jsou podrobně popsány ve výzkumné studii.
- 3) Doporučení pro dobrou profesionální praxi programu týkající se zejména náboru dobrovolníků, jejich výběru, školení a supervize jsou na závěr studie shrnuty, a to na základě výsledků výzkumu. Konkrétně se doporučení pro praxi mentoringu budou týkat zohlednění poznatků o vlivu motivace dobrovolníků na kvalitu vztahů v praxi programu. Typologie mentorských vztahů se dále doporučují využít zejména při průběžné supervizi ment

## About The Irish Social Sciences Platform (ISSP)

ISSP is an all-island platform of integrated social science research and graduate training, focusing on the social, cultural and economic transformation shaping Ireland in the 21st century.

[WWW.iSSplatform.ie](http://WWW.iSSplatform.ie)